

Doç. Dr. Fena İPEKEL-KAYALI

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

**TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE
SERMAYE ORTAKLIKLARININ
BÖLÜNMESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM BÖLÜNMEYE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

§ 1. BÖLÜNME KAVRAMI.....	5
I. Terminoloji	5
II. Öğretide Yer Alan Bölünme Tanımları.....	6
III. Türk Hukukunda Bölünme Kavramı	9
A. Türk Ticaret Kanunu'nda	9
B. Diğer Kanunlarda.....	10
§ 2. BÖLÜNMENİN TARİHİ GELİŞİMİ VE BÖLÜNMEYE HÂKİM OLAN İLKELER.....	10
I. Bölünmenin Tarihi Gelişimi	10
II. Bölünmeye Hâkim Olan İlkeler.....	17
A. Duruma Göre İki Veya Üç Sermaye Şirketinin Varlığı ...	17
B. Kısmi Bölünmede Bölünen Şirketin Sermaye Azaltımı..	18

C. Malvarlığında ve Ortaklık Paylarında/Haklarında Devamlılık	18
D. Tam Bölünmede Bölünen Şirketin İnfisahı	20
E. Tam Bölünmede Bölünen Şirketin Tasfiyesiz Sona Ermesi	20
F. Kısmi Külli Halefiyet	20
G. Aslen İktisap	21
§ 3. BÖLÜNME NEDENLERİ.....	21
I. Verimliliğin ve Kârlılığın Arttırılması.....	22
II. Anlaşmazlıkları Çözme	22
III. Duran Varlıklar ile Dönen Varlıkların Ayrıştırılması.....	23
IV. İşletmenin İdaresine Bağlı Sebepler	23
V. Savunma Yöntemi Olarak Bölünme	24
VI. Pazarlamaya Bağlı Sebepler	24
VII. İrade Dışı Bölünmeler	24
VIII. Sair Sebepler	25
§ 4. BÖLÜNMENİN BENZER KURUMLARLA İLİŞKİSİ.....	25
I. Malvarlığının veya İşletmenin Devri	25
II. Sözleşmenin Devri.....	28
III. Ticari İşletmenin Ayni Sermaye Olarak Konulması.....	29
IV. Pay Devri.....	29
V. İki Aşamalı (Basamaklı) Bölünme.....	30
VI. Birleşme	31
§ 5. EKONOMİK VE HUKUKİ AÇIDAN BÖLÜNME TÜRLERİ31	
I. Ekonomik Açıdan Bölünme Türleri	31
II. Hukuki Açıdan Bölünme Türleri	32
§ 6. TÜRK TİCARET KANUNU'NA KAYNAK TEŞKİL EDEN HUKUK SİSTEMLERİNDE BÖLÜNME	32
I. AB Hukukunda Bölünme.....	32
A. Bölünme Türleri	33
B. Geçerli Bölünmeler	34

C. Bölünme Şartları Taslağı.....	34
D. Bölünme Raporu	36
E. Bölünme Şartları Taslağının Denetimi.....	36
F. Bölünme Kararı	36
G. Kolaylaştırılmış Şekilde Bölünme.....	38
H. Bölünmenin Hüküm ve Sonuçları.....	38
I. Bölünmede Alacaklıların Korunması	38
J. Bölünmede Ortakların Korunması.....	39
II. İsviçre Hukukunda Bölünme	41
A. Genel Olarak.....	41
B. Bölünme Türleri	42
C. Geçerli Bölünmeler	43
D. Bölünme Sözleşmesi/Planı.....	44
E. Bölünme Raporu	45
F. Bölünme Sözleşmesinin/Planının Denetimi	45
G. Bölünme Kararı	46
H. Bölünmenin Tescili.....	46
I. Bölünmede Tescilin Hüküm ve Sonuçları.....	47
J. Bölünmede Alacaklıların Korunması	47
K. Bölünmede Ortakların Korunması.....	48
III. Alman Hukukunda Bölünme	50
A. Genel Olarak.....	50
B. Bölünme Türleri	51
1. Tam Bölünme.....	52
2. Bölünen Hukuk Süjesinin Ortaklarının Devralan Hukuk Süjesinin/Süjelerinin Ortaklık Paylarını İktisabı Yoluyla Kısmi Bölünme ..	52
3. Bölünen Hukuk Süjesinin Devralan Hukuk Süjesinin Paylarını İktisabı Yoluyla Kısmi Bölünme	53
C. Geçerli Bölünmeler	54
D. Bölünme Sözleşmesi/Planı	55

E. Bölünme Raporu	57
F. Bölünme Sözleşmesinin/Planının Denetimi	58
G. Bölünme Kararı	59
H. Bölünmede Tescilin Şartları ve Tescilin Sırası.....	60
1. Tescilin Şartları.....	60
2. Tescilin Sırası	61
I. Bölünmede Tescilin Hüküm ve Sonuçları.....	62
J. Bölünmede Alacaklıların Korunması	63
K. Bölünmede Ortakların Korunması.....	64
IV. Fransız Hukukunda Bölünme	66
A. Bölünme Türleri	66
B. Geçerli Bölünmeler	67
C. Bölünme Projesi.....	67
D. Bölünme Raporu	67
E. Bölünme Projesinin Denetimi	67
F. Bölünme Kararı	67
G. Bölünme Projesinin Tescili.....	68
H. Bölünmede Tescilin Hüküm ve Sonuçları.....	69
I. Bölünmede Alacaklıların Korunması	70

İKİNCİ BÖLÜM BÖLÜNME TÜRLERİ VE GEÇERLİ BÖLÜNMELER

§ 7. BÖLÜNME TÜRLERİ	71
I. Tam Bölünme ve Kısmi Bölünme	72
A. Tam Bölünme	72
B. Kısmi Bölünme	76
1. Tanımı.....	76
2. Sermaye Azaltımı	83

II.	Yeni Şirket Kurulması Yoluyla Bölünme ve Devralma Yoluyla Bölünme.....	87
A.	Yeni Şirket Kurulması Yoluyla Bölünme.....	87
B.	Devralma Yoluyla Bölünme	89
1.	Tanımı.....	89
2.	Sermaye Artırımı.....	89
III.	Oranların Korunduğu (Simetrik) Bölünme ve Oranların Korunmadığı (Asimetrik) Bölünme.....	94
A.	Oranların Korunduğu (Simetrik) Bölünme	95
B.	Oranların Korunmadığı (Asimetrik) Bölünme.....	96
§ 8.	GEÇERLİ BÖLÜNMELER.....	107
I.	Bölünebilen Şirket Türleri.....	107
II.	Tasfiye Halindeki Bir Şirketin veya Sermayesini Yitirmiş ya da Borca Batık Bir Şirketin Bölünmeye Katılması Sorunu.....	111

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BÖLÜNME SÜRECİ

§ 9.	BÖLÜNME SÜRECİNİN İŞLEYİŞİ	117
I.	Hazırlık Aşaması	117
II.	Bölünme Sözleşmesi/Planı.....	117
A.	Bölünme Sözleşmesinin/Planının Tarafları ve Hukuki Niteliği.....	118
1.	Tarafları.....	118
2.	Hukuki Niteliği.....	121
B.	Bölünme Sözleşmesinin/Planının Şekli.....	124
C.	Bölünme Sözleşmesinin/Planının İçeriği.....	125
1.	Genel Olarak.....	125
2.	Bölünme Sözleşmesinin/Planının Asgari İçeriği ...	129

a. Bölünmeye katılan şirketlerin ticaret ünvanları, merkezleri ve türleri:	129
b. Aktif ve pasif malvarlığı konularının devir amacıyla bölümlere ayrılması ve tahsisi; açık tanımlamayla, bu bölümlere ilişkin envanter; taşınmazlar, kıymetli evrak ve maddi olmayan malvarlığını teker teker gösteren liste:	129
c. Payların değişim oranı ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarı ve devreden şirketin ortaklarının, devralan şirketteki ortaklık haklarına ilişkin açıklamalar:	131
d. Devralan şirketin; intifa senedi, oydan yoksun pay ve özel hak sahiplerine tahsis ettiği haklar:	132
e. Şirket paylarının değişim tarzları:	132
f. Şirket paylarının bilanço kârına hangi tarihten itibaren hak kazanacakları ve bu istem hakkının özellikleri:	133
g. Devreden şirketin işlemlerinin hangi tarihten itibaren devralan şirketin hesabına yapılmış kabul edildiği:	133
h. Yönetim organlarının üyelerine, müdürlere, yönetim hakkına sahip kişilere ve denetçilere tanınan özel menfaatler:	134
i. Bölünme sonucu devralan şirketlere geçen iş ilişkilerinin listesi:	135
3. Bölünme Sözleşmesinin/Planının İhtiyari İçeriği.	135
4. Envanterin Önemi	136
5. Tahsisi Yapılmayan Malvarlığı Unsurlarının Akıbeti	142
D. Bölünme Sözleşmesinin/Planının Değiştirilmesi	147
E. Bölünme Sözleşmesinin/Planının Yorumu	148
F. Bölünme Sözleşmesinin/Planının Onayı	148

G.	Bölünme Sözleşmesinin/Planının Sakatlığı.....	151
1.	Yokluk ve Butlan	151
2.	İptal Edilebilirlik	152
III.	Bölünme Raporu	153
A.	Bölünme Raporunun Konusu	153
B.	Bölünme Raporunu Düzenleme Yetkisi	154
C.	Bölünme Raporunun İçeriği.....	155
IV.	Bölünme Kararı	161
A.	Genel Olarak.....	161
B.	Bölünme Kararına İlişkin Nisaplar.....	165
1.	Sermaye Şirketlerinin Bölünmesinde.....	165
2.	Pay Senetleri Menkul Kıymet Borsalarında İşlem Gören Anonim Şirketlerin Bölünmesinde	167
3.	Bölünen Şirketin İşletme Konusunda Değişiklik Öngören Bölünmelerde	167
4.	Oranların Korunmadığı (Asimetrik) Bölünmelerde	168
C.	Bölünme Kararının İmtiyazlı Pay Sahipleri Tarafından Onaylanması Sorunu	170
V.	Bölünmenin Tescil ve İlanı	172
A.	Genel Olarak.....	172
B.	Tescilde İbrazi Gereken Belgeler	174
C.	Tescile Tâbi Hususlar	176
D.	Tescilin Etkileri	177
E.	Tescilde Sıra.....	180

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BÖLÜNMENİN ETKİLERİ

§ 10. BÖLÜNMENİN ETKİLERİ 187

- I. Tam Bölünmede Bölünen Şirketin Tasfiyesiz Sona Ermesi 187

II.	Bölünen Şirketin Malvarlığının Kısmi Külli Halefiyet Yoluyla Devri	188
A.	Kısmi Külli Halefiyet İlkesi	188
B.	Malvarlığının Geçiş Usulü	197
III.	Ortaklık Paylarının/Haklarının Devamlılığı	198
A.	Genel Olarak	198
B.	Payların Değişim Oranı	204
1.	Değişim Oranı Kavramı	204
2.	Hesaplama Dikkate Alınacak Hususlar	205
3.	Hesaplama Kullanılan Değerleme Yöntemleri ...	208
4.	Değişim Oranının Hesaplanması	212
C.	Denkleştirme	213
1.	Genel Olarak	213
2.	Miktarı	215
3.	Ödeneceği Kaynak	216
4.	Denkleştirme Akçesinin Uygun Olmaması Hali	217

BEŞİNCİ BÖLÜM BÖLÜNME USULÜNDE KOLAYLIKLAR

§ 11.	KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ ŞİRKETLERİN BÖLÜNMESİ	219
I.	Genel Olarak	219
II.	Küçük ve Orta Ölçekli Şirketlere Tanınan Kolaylıklar	220
III.	Bölünme Raporunun Düzenlenmesinden ve İnceleme Hakkından Vazgeçmenin Niteliği ve Özellikleri	221

ALTINCI BÖLÜM
BÖLÜNMEDE ORTAKLARIN,
ALACAKLILARIN VE ÇALIŞANLARIN
KORUNMASI

§ 12. BÖLÜNMEDE ORTAKLARIN KORUNMASI.....	223
I. Pay Sahiplerinin Geriye Dönük Korunması.....	223
A. İnceleme Hakkı.....	223
B. Malvarlığında Meydana Gelen Önemli Değişiklikler..	228
C. Ağırlaştırılmış Nisaplar	235
II. Pay Sahiplerinin İleriye Dönük Korunması.....	235
A. Denkleştirme Davası	235
1. Konusu	237
2. Hukuki Niteliği.....	238
3. Aktif ve Pasif Dava Ehliyeti.....	240
a. Davacı Sıfatı	240
b. Davalı Sıfatı.....	243
4. Mahkemece Yapılacak İncelemenin Kapsamı.....	245
5. Denkleştirme Davasının Hukuki Sonuçları	247
6. Denkleştirme Davasının Özel İptal Davası ve Özel Sorumluluk Davası ile İlişkisi.....	251
a. Denkleştirme Davasının Özel İptal Davası ile İlişkisi.....	251
b. Denkleştirme Davasının Özel Sorumluluk Davası ile İlişkisi	253
B. Özel İptal Davası.....	254
1. Konusu	255
2. Aktif ve Pasif Dava Ehliyeti.....	255
a. Davacı Sıfatı	255
b. Davalı Sıfatı.....	258
3. İptal Sebepleri.....	259

4. Dava Açma Süresi.....	261
5. Özel İptal Davasının Hukuki Sonuçları.....	263
6. Özel İptal Davasının Genel İptal Davası ile İlişkisi	269
7. Özel İptal Davasının Özel Sorumluluk Davası ile İlişkisi.....	271
§ 13. BÖLÜNMEDE ÖZEL BAZI MENFAAT SAHİPLERİNİN KORUNMASI	272
I. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Korunması.....	272
II. Oydan Yoksun Pay Sahiplerinin Korunması.....	273
III. İntifa Senedi Sahiplerinin Korunması	274
§ 14. BÖLÜNMEDE ALACAKLILARIN KORUNMASI	277
I. Genel Olarak.....	277
II. Teminat Yükümlülüğü.....	279
A. Alacaklılara Çağrı İlanı Yapılması.....	280
1. Çağrı İlanının Kimin Tarafından Yapılacağı.....	280
2. Çağrı İlanının Zamanı	281
B. Teminatın Sağlanması.....	283
1. Teminat Kapsamına Giren Alacaklar	283
2. Teminat Talebinin Şekli, Teminatın Türü ve Miktarı.....	289
C. Teminat Yerine Borcun Ödenmesi.....	290
D. Teminat Yükümlülüğünün Ortadan Kalkması.....	291
III. Bölünmeye Katılan Diğer Şirketlerin Müteselsil Sorumluluğu.....	293
IV. Ortakların Kişisel Sorumluluğu.....	302
A. Hükmün Amacı ve Kapsamı.....	302
B. Kişisel Sorumluluğun Şartları.....	304
C. Kişisel Sorumluluğun Süresi	305
§ 15. BÖLÜNMEDE ORTAKLARIN VE ALACAKLILARIN KORUNMASINA YÖNELİK ORTAK DÜZENLEME: ÖZEL SORUMLULUK DAVASI	307

I.	Aktif ve Pasif Dava Ehliyeti	308
	A. Davacı Sıfatı.....	308
	B. Davalı Sıfatı.....	309
II.	Sorumluluğun Şartları	314
	A. Yükümlülük İhlâli	315
	B. Kusur	317
	C. Zarar	318
	1. Doğrudan Zarar - Dolayısıyla Zarar	319
	a. Doğrudan Zarar	319
	b. Dolayısıyla Zarar	319
	2. Zararın İspatı.....	320
	D. İliyet Bağı.....	320
III.	Teselsül ve Rücu	321
IV.	Sorumluluktan Kurtulma Halleri	322
	A. İbra.....	322
	B. Zamanaşımı.....	324
V.	Özel Sorumluluk Davasının Genel Sorumluluk Davası ile İlişkisi	324
§ 16. BÖLÜNMEDE ÇALIŞANLARIN KORUNMASI		325
I.	Genel Olarak.....	325
II.	Bölünmenin İşçiler Üzerindeki Etkilerinin Bölünme Raporunda Açıklanması.....	328
III.	İşçilerin İtiraz Hakkı	328
IV.	İşçilerin Alacaklarının Teminat Altına Alınması.....	334
V.	Eski İşveren ile Yeni İşverenin Müteselsil Sorumluluğu.....	335
VI.	Ortakların Kişisel Sorumluluğu.....	336
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME		337
KAYNAKÇA		343